

or 79 kerkgangers
tweetal ambdras-
1 diaken gekozen,
zijn bevestigd.
elen, dat het adres
Heemstede is: C.
n 18, Heemstede.
Waalstraat 57.

den uit Heemstede
nomen zonder iets
kunnen ook niet
n zijn, en wie niet
kend, dat het niet
klaam.

REDACTIEJ.

MENTSIGELD.

a voor het abonne-
len, voorzover zij
en.

n betalingen meer
n onzen abonne's
anties deze te wil-
tratie veel moeite

ingskosten.
De administratie.

PL. VOORRADI-
DIRECTI

i Veenhof: „Rond-
per exemplaar.
d en Achtergrond
— per exemplaar.
en gezag" à 10.65

erloan 9 — Baarn.

veer voortradig 4c

DELICHTING"
(tweeorden)

PRIJS f 0.25.
s bij afname bene-
oven 500 f 0.15.

het te laat is.
IKSTICHTING

Houtenlaan 8
Groningen.

STOOR D. MAK
talent.

ember 1945 is mijn
gd te Rotterdam.
Telefoon 48415.

EMING

WIJKSTRAAT 203

Telefoon 333289
(West.)

neubelen, tin- en
egraven voorwer-
en verkoopt:

UD HOLLAND"
laan 80, Tel. 36466

erveen (Geld.)
INHEIDSGEDICHT
r regel.

ETTE
(ur) van

H. Colijn

Prijs f 18.—

er H. v. Zwielen
t Giro 293284

U „BOLLAND"
Part. Informaties,
in. Zoowel in bin-

AM.
— TELEF. 46284.

JK ONDERWIJS.

Algemeene Ont-
men, enz.), Asso-
uden, Ned., Eng-
spondentie). Vraag
aan:

R — LISSE.

KT

er aan

hten op deze
eeren?

gezinnen van
door het ge-
preid.

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 107:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Administratieadres: Drukkerij Kemink en Zoon, Over den Dom, Utrecht, Telefoon 11989.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes
Telef. No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 ct. p. mm. Losse nummers 20 ct.

INHOUD: Hoofdartikel: Is er eenstemmigheid over het Genadeverbond? III. — Uit de Schrift: Beveel gerust uw wegen. — Populair-Wetenschappelijke schetsen: Vereniging van alle Christgelooovigen op den grondslag van Gods Woord en de Confessie III. — Uit het politieke en sociale leven: Geen reprijstnatie. — Kerkelijk leven: Insnuitaties inzake het zelfonderzoek V: Prof. Dr J. Ridderbos' reactie op „Eerherstel van Prof. Dr H. H. Kuyper". — Opvoeding en Onderwijs: Geref. Meisjesbond. — Groninger brieven — Uit de Historie: „Oud A" in den ban gedaan: Het Synodale Praeadvies over Bullinger. — Stemmen uit onze Kerken. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

IS ER EENSTEMMIGHEID OVER HET GENADEVERBOND?

door
Prof. Dr K. SCHILDER.

e. Haast vanzelf stelt men thans de vraag: kan het „nieuwe verbond" (eventueel genomen „naar zijn wezen") verbroken worden van 's menschen zijde?

Ontkennend antwoordt dr J. Thijs, die in Herautartikelen concludeert in dezer voege:

Wél van het oude, maar niet van het nieuwe verbond geldt, dat het verbroken kan worden.

Het „anders"-zijn van het nieuwe verbond, vergeleken met het oude, ligt z.i. juist in deze niet-verbrekbaarheid; en de „berispelijkheid" van het oude, vergeleken met het nieuwe, ligt juist in deze wél-verbrekbaarheid.

Of, letterlijk:

„Van een bondsbreuk kan dus ook geen sprake meer zijn. 't Kon onder de oude bedee-ling gebeuren, dat de gehoorzaamheid, waar- toe het verbond verplicht, niet werd betracht. Onder de nieuwe bedee-ling is dat onmogelijk, al zal die gehoorzaamheid altoos gebrekkig zijn. Wel is het waar, dat het verbond, zooals het aan ons verschijnt, verbroken kan worden. Zooals het aan ons verschijnt, behooren al de kinderen der geloovigen er toe en zij vervullen niet allen de verplichtingen van het verbond. Maar dan moet van zulken gezegd worden, dat zij tot het verbond naar zijn wezen nooit hebben behoord."

Bevestigend antwoordt de ook onder ons bekende en als dogmaticus bij ons door prof. dr H. Bouwman ingeleide W. Heijns („De Geref. Am."):

„Als God zijn verbond met den zondaar op-richt, wil Hij niet dat het een dag, of een jaar, of een eeuw, maar dat het eeuwig zal duren. . . Het mag niet verbroken worden; er is schijn noch schaduw, dat daartoe eenige vrijheid zou gegeven zijn. Maar dat het kan verbroken worden — hoe groot zal de schare zijn van kinde- ren des koninkrijks deswege buitengeworpen!"

Eveneens:

„Bondsbreuk bestaat, maar als een schrikke-lijke zonde, als een feit zonder eenig recht van bestaan, juist omdat God aan het verbond het karakter van een eeuwig verbond gegeven heeft. Ware dit anders zoo zou bondsbreuk ook geen zonde zijn. . . Er is dus wél reden om dit onverbrekkelijk karakter des verbonds met

kracht te handhaven; maar men gaat mis, als men eruit besluit wil, dat deswege ver- bondsbreuk onmogelijk moet zijn. . ."

f. Een met de voorgaande weer samenhan- gende vraag is: is er ook onder het nieuwe ver- bond „verbondswraak" of geldt die alleen voor het „oude"?

Ontkennend voor wat het eerste, en dus be- vestigend voor wat het tweede lid der vraag betreft, antwoordt dr J. Thijs.

„Tot verdediging van de meening, dat het ge- nadeverbond verkoren en verworpen om- vat, wordt wél aangevoerd, dat volgens de Schrift het verbond toch verbroken kan wor- den en de wraak des verbonds den bondsbreker treffen zal".

„Dat de Schrift — zoo gaat Dr Thijs verder — dat de Schrift dit leert, moet worden toege- stemd; alleen maar: zij leert dat wél van het oude, maar niet van het nieuwe verbond. Inte- gendeed zegt ze, dat het nieuwe verbond niet kan worden verbroken".

Bevestigend daarentegen voor wat het eerste, en dus ontkennend voor wat het tweede lid der vraag betreft, antwoordt dr Aalders („Verbond Gods", 222, vgl. 180, 187, 188). Over- rigens vergete men niet, dat laatstgenoemde die verbondswraak onder het nieuwe verbond betrekking laat hebben op de „uiterlijke ver- schijning" van het verbond en op „onechte" bondelingen. Daarom wijzen we ten overvloede op prof. Honig (Handboek 439), die het genade- verbond zich laat uitstrekken tot „de geloovigen en hun zaad" (438), en reeds van zulk een ver- bond de mogelijkheid eener adequate openba- ring ontkent (439); hetgeen nog wat anders is, dan de adequate openbaring te loochenen van een verbond, dat met de verkiezing quantitatief gelijk is. Prof. Honig nu schrijft, „dat de opne- ming in het verbond onze verantwoordelijkheid verhoogt en het lot der verbondsbrekers, de wrake des verbonds, ondragelijker zal zijn; dan. . ." enz.

Voorts wijzen we weer op Heijns:

En bovendien kan ook nog gewezen worden op de teksten die van bondsbreuk en het verlo- ren gaan van bondelingen spreken, als de bepa- ling in Gen. 17:14 ten aanzien van den bonds- breker en Matth. 8:12 aangaande het buiten uitgeworpen worden van kinderen des konink- rijks. Immers geen bondsbreuk en geen verloren gaan van bondelingen konden plaats hebben in- dien alleen uitverkorenen de tweede partij des Verbonds waren. En dat Gods Woord ervan spreekt is bewijs, dat het Verbond zich verder uitstrekt dan de uitverkorenen (186/7) . . . De H. Schrift leert. . . dat er wezenlijke bondsbreuk is en dit veroordeelt zoowel de onderscheiding in een uit- en inwendig Verbond, als de leer van een genadeverbond alleen met de uitver- korenen. . . Tenslotte zij nog herinnerd aan Joh. 15:1—7, waar de Heere zich voorstelt als de ware Wijnstok, en wél als een Wijnstok die tweeërlei soort ranken heeft, vruchtbare en on- vruchtbare. Ook die onvruchtbare zijn ranken in Hem (187) . . . Wat kunnen die ranken anders zijn dan bondelingen? En wat leert ons deze ge- lijkenis anders, dan dat niet alleen wedergebo- renen maar ook onwedergeborenen bondelingen zijn; dat toch die onwedergeborenen als bonde- lingen Christus zijn ingelijfd, ranken zijn in Hem, en dat er een verloren gaan van bonde- lingen is? En dit is alles heel anders dan de leer van een Genadeverbond alleen met de uit- verkorenen („Geref. Am." IV, nr. 4, 179—188).

g. Voorts is er de vraag: moet in het verbond tusschen „wezen" en „verschijning" onder- scheid gemaakt worden, aldus, dat tusschen die twee of tusschen onze verhouding tot die beide discrepantie, ja, een zekere tegenstrijdigheid liggen kan?

Bevestigend antwoordt dr G. Ch. Aalders, voor wiens meening korthedshalve hier ver- wezen wordt naar bovengemelde publicatie, waarin voor wat zijn desbetreffende opinie betreft wordt verwezen naar dr H. H. Kuyper.

Eveneens bevestigend antwoordt dr J. Thijs (Heraut-artikelen).

Ontkennend daarentegen is het bescheid van Heijns, die ter afwijzing van bovengemeld ge- voelen, opmerkt, dat men daarbij zóó construe- ert: het „wezen" deelachtig, of anders alleen maar de „verschijning"; doch dat men op dit standpunt eigenlijk aldus diende te construee- ren: „het wezen" deelachtig, of anders alleen maar den „schijn".

Er is dus wél reden om dit onverbrekkelijk karakter des verbonds met kracht te handha- ven; maar men gaat mis, als men eruit besluit wil, vooreerst dat deswege verbondsbreuk onmogelijk moet zijn, en verder dat derhalve alleen uitverkorenen bondelingen kunnen we- zen, en aan het wezen des verbonds deel kun- nen hebben. . . Dat bondsbreuk mogelijk is, kan natuurlijk niet toegestemd worden door wie het Genade-Verbond vereenzelvigt met den „Raad des Vredes" en het dus tot de uitverko- renen beperkt; door wie het als een tweezijdig verbond opvat, en het tweede deel ervan om- schrijft met woorden als: en de zondaar door een oprecht geloof dit Verbond toestemt; door wie het wezen des Verbonds zoekt in den heilsinhoud zooals hij door den H. Geest onder- werpelijk toegepast wordt. Immers, dan zou bondsbreuk gelijk staan met afval der heiligen, en die is er niet, kan er niet zijn, en anderzijds kan het verbond niet verbreken, wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds. Wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds kan hoogstens slechts deel hebben aan den schijn ervan, en dus ook slechts den schijn ervan ver- breken; of anders gezegd, wie geen deel heeft aan het wezen des verbonds kan hoogstens slechts deel hebben aan een aanhangsel ervan, en dus ook slechts een aanhangsel ervan ver- breken en niet het verbond zelf. Al wat dan ook de Schrift omtrent bondsbreuk zegt, b.v. Gen. 17:14, Matth. 8:12, Luk. 13:9, Joh. 15:2, Rom. 11:17 v.v. komt tegen zulke theorieën rechtstreeks in verzet („Geref. Am." III, 10, 473—477).

h. Op het nauwst hangt deze vraag samen met een andere, die men, eenigszins ruw-saam- vattend, aldus zou kunnen stellen: met wien of met wie is het verbond opgericht, met Christus of met Gods volk?

Dr K. Dijk meent: met Christus, en in Hem met Zijn volk.

„Dan sluit Hij Zijn verbond, of laten we lie- ver zeggen, dan herschept Hij Zijn verbonds- gemeenschap niet door met iederen geloovige een verbintenis aan te gaan, maar dan sluit Hij die gemeenschap met ons Hoofd Christus, en in Hem met Zijn volk" („Bazuin" 87/2, 13 Jan. 1939).

W. v. d. Bergh antwoordt: in het eigenlijke verbond met de uitverkorenen:

„Wat nu de partijen betreft, moet in het ge- nadeverbond of Christus als subinherent voor de uitverkorenen beschouwd worden en dan

spreken wij van het verbond der „verlossing“ tusschen God en den Middelaar (Christus) gesloten, of het eigenlijke Genadeverbond tusschen God en Zijne uitverkorenen onderscheiden worden“ („Calvijn over het genadeverbond“, pag. 132—133).

Geheel ander oordeelt ds T. Bos: niet met Christus, maar met zondaren:

„In den waren, eigenlijken zin des woords kan men niet zeggen, dat God het Genadeverbond met Christus opgericht heeft, want dan zou daaruil volgen, dat God in dat Verbond werd de God van Christus, en Christus uit vrije genade het eigendom geworden is van God. Het Verbond is dus opgericht met menschen die geworden waren „zonder God in de wereld“, en door het Verbond genadiglijk weder aangenomen werden tot een volk van God“ („De Wachter“, I, 24, 29 Mei 1903).

Eenzoo L. J. Hulst: niet met Christus over menschen als „dood kapitaal“:

„Zoudt gij waarlijk in ernst denken, dat de voorstelling meer Gode waardig zou zijn, dat Hij, in acht nemende des menschen algeheele onmacht ten goede, van eeuwigheid een verbond sluit ten opzichte van zekere menschen met Christus als hun Hoofd, zoodat Hij voor hen verantwoordelijk is, en zij als dood kapitaal Hem in handen zijn gesteld“? („Supra en Infra“, 82).

Het verbond is gesloten in Christus met den mensch:

„Zooals wij zien heeft God in Christus, als Borg voor den mensch, dit verbond gesloten met den mensch“ (Hulst en Hemkes: „Oud- en nieuw Calvinisme“, pag. 32).

We noemen W. Heyns: God en Abraham met zijn zaad waren partijen.

„Volgens de reformatische beschouwing van het Genadeverbond, zooals die neergelegd is in onze Belijdenisschriften, waren de partijen van het verbond: de drieëenige God eenzijdig en Abraham en zijn zaad of de geloovigen en hun zaad anderzijds“ („Gereformeerde Geloofsleer“, pag. 140/1).

Of ds K. J. Pieters in een kerkelijk goedgekeurd geschrift uit de dagen van vóór 1892:

„Het hier bedoelde dogmatische denkbeeld van een door den Vader met den Zoon, als het Hoofd der uitverkorenen, van eeuwigheid gesloten genadeverbond was, zooveel ons uit de geschiedenis der dogmatiek gebleken is, aan de apostolische kerkvaders, aan de oude christelijke kerk, aan de hervormers, en aan de opstellers onzer belijdenis en liturgie geheel onbekend. Althans van dit begrip wordt bij hen met geen enkel woord melding gemaakt“ („Het Baptisme“, pag. 50).

Vgl. de opmerking van L. J. Hulst:

Ursinus geeft wel allerlei inlichting „omtrent Gods verbond met Menschen in Christus“, „maar geen spoor van een verbond Gods met Christus over de uitverkorenen“ („Supra en Infra“, pag. 35).

We zien van verdere vragen af. Nog vrij onlangs is in de pers uitvoerig aangetoond, hoe onder de niet meer jongeren, of ouderen, merkwaardige verschillen aan den dag treden omtrent vragen als deze:

„opgericht“ bij Abraham, of toen „vernieuwd“?

opgericht „in“ Christus, dan wel „met“ Christus?

Christus „hoofd“ der (getrouwe) bondelingen, dan wel „Hoofd“ van het verbond zelf?

Christus Hoofd, dan wel Middelaar des verbonds?

Christus Borg in het verbond, ja, dan neen?

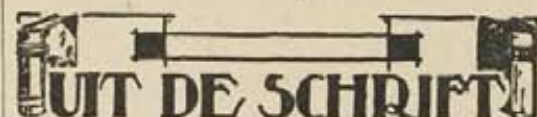
Slaat Jer. 31 op de bedeeling tusschen Pinksteren en parousie, dan wel ook op de periode tusschen terugkeer uit de ballingschap en Pinksteren?

Is wat Jer. 31 profeteert, reeds in den tijd vervuld, of geschiedt dit eerst na de parousie?

En wij behoeven slechts het woord supra- en infralapsarisme te noemen, om een reeks van vragen voor onzen geest te roepen, waarover indertijd warm gestreden is.

Nu zal er wel niemand zijn, die beweert, dat de onderscheiden hierboven opgeworpen vragen alleen met de theologische strijdvrage van supra- en infralapsarisme te maken hebben.

Maar nog minder verwachten wij, dat men ontkenen zal, dat ze er óók mee in verband staan. En zeker zal ieder toegeven, dat de infralapsarische uitdrukkingswijze der confessie met een en ander in verband gezet is, en ook staat

BEVEEL GERUST UW WEGEN...

II.

„Laten derhalve ook zij, die naar den wil van God lijden, hunne zielen aan den getrouwen Schepper overgeven, steeds het goede doende“. I Petr. 4: 19. (Vert. N. B. G.).

Er zijn er die lijden naar den wil Gods. Het zijn die rechtvaardigen die nauwelijks, die niet zonder moeite, zalig worden. Het is de kerk die naar den wil van God, een nauwen weg krijgt te gaan. En die door het geloof bereid is om met dien weg verzoend te wezen. Die, ook langs den nauwen weg, haar gebed niet verleen wil: „Leer mij naar Uw wil te handelen“.

De apostel Petrus mag de kerk langs dien weg bemoedigen. Niet op deze manier dat hij zeggen moet: het zal wel meevallen.

Want een weg over deze aarde, en door deze wereld kan voor de kerk niet meevallen. Daar is de weg niet breed genoeg voor. Neen Petrus mag de kerk bemoedigen door haar te zeggen: boven uw weg over deze aarde en door deze wereld staat de hemel. En in den hemel is God. En God is de Schepper.

God is de Schepper. Wat wil dat in dit verband nu zeggen? Wel, dat Hij, Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, vanuit den hemel ook alle wegen op de aarde maakt. Ook den weg der kerk. En dat Hij bepaalt en bepaalt mag hoe breed of hoe smal alle wegen op aarde zullen zijn.

En dat niet alleen. Want dat God de Schepper is, dat beteekent maar niet alleen dat Hij alle dingen maakt, maar het beteekent ook dat Hij aan alle dingen een bestemming geeft. Hij maakt alle dingen met een bepaald doel. En naar de almacht van Zijn Schepper-zijn doet Hij alles, dat doel, door Hem gesteld, bereiken ook.

De Schepper, — Hij maakt niet alleen alle wegen op aarde en Hij bepaalt niet alleen hun maat en hun hoedanigheid, maar Hij geeft aan alle wegen ook hun richting. Hij maakt het begin en Hij stelt het einde er van vast, en Hij zorgt er voor, naar de almacht van Zijn Schepper-zijn, dat alle wegen op aarde niet alleen beginnen waar Hij wil, maar ook juist daár eindigen waar Hij wil.

Zoo voor-ziet de Schepper in de wegen op aarde.

En nu de weg der Kerk. Die nauwe. Die projecteeren de menschen maar niet. De kerkmensen niet. En de menschen van „de wereld“ ook niet. Geen schepsel zal uitmaken hoedanig de weg der kerk zal zijn. Want God is de Schepper, ook in dezen. Die boven den wil en het vermogen van menschen uit, Zijn eigen plan ook voor een weg der kerk uitvoert.

Zoo maakt Hij ook dezen weg. En zoo bepaald Hij de richting ervan. Hij maakt het begin en Hij stelt het einde. Het einde dat in den hemel reikt. Want, al is het niet zonder moeite, de rechtvaardigen worden zalig. De Zoon Gods vergadert zich een gemeente tot het eeuwige leven.

Dat is dus de zorg Gods, de zorg van den Schepper, dat de weg der kerk, die nauwe, heenleidt en heenvoert naar de ruimten van het eeuwige leven. En al zijn er nu engten in den weg, die niet zonder pijn te doorworstelen zijn, al zijn er nu krommingen in, die niet zonder teleurstellingen door te komen zijn, dit alles bij elkaar is geen belemmering daarvoor dat de weg aan het einde komt door God bepaald. Alles van dien weg is verbonden aan dat einde. En het is de trouw van den Schepper dat Hij er voor zorgt en voor zorgen zal dat alles aan dat einde verbonden blijft ook. Het is Zijn trouw

dat Hij Zijn eigen gemaakt bestek niet wijzigt. Dat Hij aan den weg geen ander doel, geen ander einde geven zal. Zoomin de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken, zoo min zal blijken dat de weg der kerk in haar einde aan iets anders verbonden zal zijn dan aan dien hemel zelf. Want de Schepper, die den weg gemaakt heeft en haar einddoel bepaald heeft, is de getrouwe Schepper die het doel niet veranderen zal.

En nu herinnert Petrus hen die lijden naar den wil Gods, hen die den nauwen weg der kerk gaan, er nog eens aan dat zij „steeds het goede moeten doen“. Het is geen weg waarlangs men handelen kan naar eigen believen. Het luistert er zeer nauw. Dus, wat voor God goed is, dat kan er mee door. Iets anders niet.

En uit de trouw waarmede de kerk dit goede steeds wil doen, zal moeten blijken dat zij met den nauwen weg verzoend wil zijn.

Ja ook in dezen laat de apostel Petrus geen titel of jota van de regels voor het verkeer langs dien weg vallen.

Maar met dit alles en door dit alles heen, klinkt er nu een diepe, al het andere dragende ondertoon van bemoediging in zijn woorden door. Want hij wil maar zeggen: deze weg is Gods weg. En het verloop van dezen weg is Gods vooruit-bepaalde verloop. En als de Schepper voorziet Hij in het einde ervan. Het einde dat niet nauw meer kan wezen (vs. 13).

En daarom: wie nu volhardt in het doen van het goede, wie den weg aanvaardt, die mag nu langs den weg dien hij gaat zijn ziel aan den getrouwen Schepper toevertrouwen. Die mag zichzelf zooals hij is, met al het zijne, aan dien getrouwen Schepper overgeven. Die mag zichzelf bij Hem deponeren, bij Hem wegleggen. Die mag met zijn weg, in den getrouwen Schepper schuilen.

Neen, niet zonder steeds het goede te doen, d.i. in zekeren zin: niet zonder de „zwaarigheid“ van den weg altijd weer te aanvaarden, maar wie daarin op den weg blijft die mag zoo tegelijk en juist daarin blijven in Hem, Die den weg gemaakt heeft en bepaald.

In de binding aan den weg ligt tegelijk de binding aan den Schepper van den weg. In het opnemen van de zwaarigheden van den weg ligt de overgave aan den Maker van den weg.

En dat is nu bemoediging: weet u op den weg aan Uwen Schepper verbonden. En blijft in Hem. Dan zijt ge van uw weg hier niet verlost, ge wilt het zelfs niet, maar dan weet ge wel dat dit de weg ter verlossing is. Dan zijt ge van uw lijdens-weg niet af, maar ge weet dat dit de weg is naar de heerlijkheid. Dan is de weg niets breeder geworden, maar ge ademt vanuit de verwachting van de ruimten waarover de Schepper beschikt. Want ge weet u met uw weg aan die verlossing, aan die heerlijkheid, aan die ruimten verbonden. Ge weet dat langs dezen weg God met u stréeft naar het einde. En dat Hij in dit Zijn streven getrouw zal zijn. Van richting noch van doel veranderen zal.

Daarom er zijn er die lijden naar den wil van God. Er is een kerk die een nauwen weg gaat. Maar boven dezen weg staat de hemel. En in den hemel is God. En Die zegt: — en wat Hij zegt drukt Hij uit in den éénen Naam, die onder den hemel tot zaligheid gegeven is, in den Naam Jezus Christus —, Die zegt: Uw weg is er niet buiten Mij om, het begin niet en de voortgang niet en het einde niet. En ik ben zoo getrouw als sterk om alle dingen, ook van den nieuwen weg der kerk, mede te doen werken ten goede.

En als we dat hooren dan zullen we geen kansen der kerk meer berekenen, maar dan zullen we gelooven. En vertrouwen. Dat is ons aan Hem verbonden weten, Die zich in den weg niet vergist.

En niet vreemd zal het zijn om met den weg der kerk, dien weg Gods, verzoend te wezen.

Dien weg waarlangs gezongen is en vóórgesongen om nog nagesongen te worden: „Welgelukzalig is de mensch, die op U vertrouwt“ (Ps. 84).

B. en R.

J. A. V.

Sinds
onklaar
vredes
ken. Da
men. In
getoond
bron va
baar an
al te ze
meleer
in onze
minste
had —
gekome
om et c
uit te c
Intuss
Daarom
Het v
wat 190
we „190
op de
Woord-
ik U h
In ho
laten v
vreemd
bepaald
van het
vaardig
is toen
de eent
alleen
der Ge
trekkeli
king m
„1905“
een bli
De bi
ons he
verank
van di
zooals
schoon
Afgesp
versta
door 's
natuuri
een pu
„onzui
kelijk
Acta e
sche s
matige
van er
of wed
is, ma
zeft o
met ge
daar e
geeft, l
ouden
ten ge
hem d
geest i
ongew
oorspr
plachte
lijke p
had d
geboor
del va
zeer j
ken, e
geloof
niet.
Toer
Deze
grip w
gewaar
vragen
heid v
mystie
over g
gewer
Woord
goed
Dit
toen
oud, d
kon w
ze gra
Dr. K
seerd:
20ste
beider
woord
Kerk
Het is
pulati
schulv
rijnde
Zieck
Linc